

INSTITUCIJA OMBUDSMENA/OMBUDSMANA
ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE



ИНСТИТУЦИЈА ОМБУДСМЕНА/ОМБУДСМАНА
ЗА ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

INDEX REGISTAR

INFORMACIJA INSTITUCIJE OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

*Akademika Jovana Surutke 13, 78000 Banja Luka, BiH Tel/Fax: +387 51 303 992 E-mail: blombudsmen@ombudsmen.gov.ba
Grbavička 4, 71000 Sarajevo, BiH Tel: +387 33 666 006 Fax: +387 33 666 007 E-mail: ombudsmen@ombudsmen.gov.ba
Kralja Zvonimira 6, 88000 Mostar BiH Tel/Fax: +387 36 334 248 E-mail: mo.ombudsmen@ombudsmen.gov.ba
Trg mladih 8/1, 76000 Brčko BiH Tel/Fax: +387 49 217 347 E-mail: br.ombudsmen@ombudsmen.gov.ba*

UVODNE NAPOMENE

Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija) i njene organizacione jedinice - odjeli posjeduju brojne informacije, većinom u pisanom obliku, u originalu ili fotokopiji.

Pristup informacijama detaljno je opisan u Vodiču za podnosiocima zahtjeva za pristup informacijama u smislu Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH (u daljem tekstu ZOSPI), a takođe vam ga može objasniti i ovlašten službenik za informisanje.

Ovaj Indeks registar, uz nazive ureda Institucije, sadrži osnovne vrste informacija koje uredi i unutar istih odjela, s obzirom na djelokrug rada, posjeduju.

Za informacije koje nisu navedene u Indeks registru obratite se ovlaštenom službeniku za informisanje.

Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH je nezavisna institucija uspostavljena u cilju promovisanja dobre uprave i vladavine prava, zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je to garantovano Ustavom Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Ustav) i međunarodnim sporazumima, koji se nalaze u dodatku Ustava, koja će s tim u vezi nadgledati aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i Brčko Distrikta, u skladu sa odredbama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH.

Institucijom rukovode tri Ombudsmena. Ombudsmeni saraduju u obavljanju svojih dužnosti. Ombudsmeni zajednički daju prijedloge, rješenja i donose izvještaj.

Odluke ombudsmena su:

- odluka o pokretanju istrage u predmetu,
- odluka o privremenoj mjeri,
- odluka o neprihvatljivosti, odnosno neosnovanosti žalbe,
- odluka o zatvaranju istrage nakon uspješne intervencije ombudsmena,
- preporuke ombudsmena,
- izvještaji, odnosno specijalni izvještaji.

U slučaju potrebe, u postupku pred ombudsmenima, kao i o unutrašnjim pitanjima Institucije, mogu se donositi druge odluke, rješenja i zaključci.

Odluke ombudsmena su dostupne javnosti, osim u slučaju kada se iste odnose na povjerljiva ili tajna pitanja, ili kada se u žalbi upućenoj ombudsmenu izričito zatraži da se ime podnosioca i okolnosti predmeta ne objave.

Na osnovu člana 2.,3.,4. i 6. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Sl. glasnik BiH, broj: 19/02, 35/04 i 32/06) nadležnosti Institucije su:

- razmatra predmete koji se odnose na slabo funkcionisanje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od strane bilo kojeg organa vlade,
- djeluje po prijemu žalbe ili ex officio,
- može preduzimati opće istrage,
- može preporučiti odgovarajuće pojedinačne i/ili opće mjere,
- provodi istrage u svim žalbama vezano za slabo funkcionisanje sudskog sistema ili nepravilnog procesuiranja individualnih predmeta i preporučuje odgovarajuće pojedinačne ili opće mjere,
- provodi istrage u svim žalbama o povredi ljudskih prava i sloboda navodno počinjenih od vojnih vlasti,
- može pokrenuti sudske postupke ili intervenisati u toku postupka koji se vodi, kad god ustanovi da je takva aktivnost neophodna pri obavljanju svojih dužnosti. Ombudsmen također može dati preporuke organu vlasti koji je strana u postupku ili biti konsultovan od strane u postupku,
- može proslijediti predmete o navodnim povredama ljudskih prava najvišim sudskim organima Bosne i Hercegovine koji su nadležni za pitanja ljudskih prava, u skladu sa pravilima koja regulišu ulaganje žalbe tim organima, kad god ustanovi da je to neophodno za efikasno sprovođenje svojih dužnosti.

ORGANIZACIONE JEDINICE INSTITUCIJE I VRSTE INFORMACIJA

KABINET OMBUDSMENA BIH

- Kabinet raspolaže sa informacijama:
- koje se odnose na rad Kabineta i raspoređivanje zadataka osoblju Kabineta, kao i organizaciji sastanaka osoblja Kabineta;
- o aktivnostima Ombudsmena sa područnim, i terenskim uredima i odjelima;
- organizacijom sastanaka i posjeta Ombudsmena
- informacije o saradnji između Ombudsmena i profesionalne zajednice, drugim organima vlasti i međunarodnom zajednicom;
- informacije o saradnji sa međunarodnim organizacijama, civilnim društvom i nevladinim organizacijama
- informacije u vezi organizacije putovanja, posjeta, sastanaka i slično;
- poslovnik o radu Kabineta;
- mjesečni, kvartalni i drugi izvještaji Kabineta za Ombudsmene;
- normativna akta za potrebe Institucije;
- zastupanje Institucije Ombudsmena BiH pred sudovima i drugim organima;
- informacije o radu odjela, sektora, područnih i terenskih ureda
- ugovori koje Institucija zaključuje sa fizičkim i pravnim licima;
- podaci koji se odnose na sjednice Stručnog kolegija.

- kontakti sa strankama i prijem stranaka;
- djelovodni protokol;
- podaci o arhivskoj građi i dokumentaciji
- informacije o pripremi projekata Institucije Ombudsmena,
- informacije u vezi organizacije javnih događaja Institucije ombudsmena, kao što su konferencije, okrugli stolovi, itd.
- saopštenja za javnost, bilteni, informativna dokumenta i druge publikacije Institucije

GLAVNI URED - sjedište koordinira funkcionisanje Institucije Ombudsmena na cijelom području Bosne i Hercegovine, ostvaruje saradnju sa organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti i sa međunarodnim organizacijama, institucijama i tijelima, pruža stručnu pomoć i obezbjeđuje ujednačeno postupanje područnih i terenskih ureda u radu, vrši poslove iz oblasti zaštite slobode medija, podnosi godišnje izvještaje o stanju ljudskih prava i sloboda, vrši finansijsko- materijalne poslove, kadrovske i opće poslove Institucije i druge poslove koji se ne vrše u područnim uredima.

Glavni ured - sjedište Institucije je u Banjoj Luci.

PODRUČNI UREDI vrše prijem i registrovanje žalbi građana zbog kršenja prava i sloboda koje štite ombudsmeni i postupaju po tim žalbama, primaju građane koji im se obrate radi pružanja pomoći u zaštiti prava i sloboda, prate stanje ljudskih prava i sloboda, pripremaju izvještaj o stanju ljudskih prava i sloboda, blagovremeno izvještavaju Ombudsmene o uočenim problemima u ostvarivanju i zaštiti ljudskih prava i sloboda, prate funkcionisanje zakonodavne, izvršne i sudske vlasti od značaja za ostvarivanje ljudskih prava i sloboda, te saraduje sa terenskim uredima međunarodnih organizacija.

Područni uredi Institucije su Područni ured Brčko i Područni ured Sarajevo.

Odjel za praćenje prava djece vrši prijem i registrovanje žalbi zbog kršenja prava i sloboda djece i postupa po tim žalbama, prima građane koji im se obrate radi pružanja pomoći u zaštiti prava i sloboda djece, prate stanje prava i sloboda djece, priprema izvještaj o stanju prava djece, blagovremeno izvještava Ombudsmene o uočenim problemima u ostvarivanju i zaštiti ljudskih prava i sloboda djece, prate funkcionisanje zakonodavne, izvršne i sudske vlasti od značaja za ostvarivanje prava djece, te saraduje sa ostalim odjelima, posebno u slučajevima kada su kršenja prava djece vezana za kršenje prava građana.

Odjel za praćenje prava djece posebnu pažnju posvećuje:

- zaštiti prava i sloboda djece, posebno ugroženih kategorija izbjeglica, raseljenih lica i socijalno ugroženih kategorija;
- afirmaciji prava i sloboda djece;
- analizi ključnih uzroka nefunkcionisanja struktura vlasti kod donošenja odluka koje se tiču djece;
- uklanjanju prepreka za dosljednu primjenu međunarodnih konvencija ratifikovanih od strane BiH, posebno Konvencije o pravima djeteta.

Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom vrši prijem i registrovanje žalbi zbog kršenja prava i sloboda, te postupa i ex officio u slučajevima koji se odnose na povrede prava lica sa invaliditetom, a posebno u slučajevima kada je licima sa invaliditetom:

- ugroženo poštivanje dostojanstva, lične autonomije uključujući slobodu ličnog izbora i nezavisnost;
- uskraćeno pravo na jednake mogućnosti i lica sa invaliditetom izložena diskriminaciji;
- onemogućeno da se u potpunosti i učinkovito uključe u društvo.
- Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom prati usklađenost zakona i drugih propisa u Bosni i Hercegovini, koji se odnose na zaštitu prava i interesa lica sa invaliditetom, s odredbama Ustava BiH i međunarodnih standarda koji se odnose na zaštitu prava i interesa lica sa invaliditetom i izvještava javnost o povredama prava lica sa invaliditetom.

Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina vrši prijem i registrovanje žalbi zbog kršenja prava i sloboda pripadnika nacionalnih, vjerskih i drugih manjina i postupa po tim žalbama, priprema izvještaj o stanju prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina, blagovremeno izvještava Ombudsmene o uočenim problemima u ostvarivanju i zaštiti ljudskih prava i sloboda nacionalnih, vjerskih i drugih manjina, prati funkcinisanje zakonodavne, izvršne i sudske vlasti od značaja za ostvarivanje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina, te saraduje sa ostalim odjelima.

Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina posebnu pažnju posvećuje:

- promociji prava utvrđenih u Konvenciji o zaštiti nacionalnih manjina i drugim međunarodnim standardima koji uređuju prava manjina;
- analizi zakonske regulative koja tretira prava manjina i stanja na terenu u cilju iniciranja izmjene zakonskih propisa i njihovog usklađivanja sa međunarodnim standardima ljudskih prava;
- zaštiti pripadnika nacionalnih manjina: Albanaca, Crnogoraca, Čeha, Italijana, Jevreja, Mađara, Makedonaca, Nijemaca, Poljaka, Roma, Rumuna, Rusa, Rusina, Slovaka, Slovenaca, Turaka, Ukrajinaca i drugih koji ispunjavaju uslove iz stava 1. člana 3. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina BiH;
- uklanjanju prepreka za dosljednu primjenu međunarodnih konvencija ratifikovanih od strane BiH;

Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine prima žalbe i ex officio pokreće istrage u slučajevima kada utvrdi kršenje i probleme u ostvarivanju prava proisteklih iz Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, kao i Europske socijalne povelje, od strane vlasti u Bosni i Hercegovini, a posebno u slučajevima kada utvrdi:

- bilo kakav oblik diskriminacije zasnovan na rasi, boji, spolu, jeziku, političkom ili kakvom drugom mišljenju, nacionalnom ili socijalnom porijeklu, imovinskom stanju,

rođenju ili kakvoj drugoj okolnosti;

- povrede prava na odmor, razonodu, razumno ograničenje radnog vremena
- povremena plaćena odsustva, kao i naknadu za praznične dane;
- povredu prava koje ima svako lice na osnivanje i članstvo u sindikatima;
- povredu prava na posebnu zaštitu koje imaju zaposlene žene u slučaju poroda;
- povredu prava na pravedne uslove rada i prava na sigurne
- zdrave uslove rada;
- povredu prava na štrajk;
- povredu prava na korištenje službi socijalne zaštite;
- povredu prava na obrazovanje, a posebno prava na osnovno i srednje školovanje;
- onemogućavanje prava na učestvovanje u kulturnom životu.

Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna pitanja Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine informiše nadležne organe i institucije, kao i javnost, o povredama ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava.

Odjel za građanska i politička prava Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine prima žalbe i ex officio pokreće istrage u slučajevima kada utvrdi kršenje i probleme u ostvarivanju prava proisteklih iz Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, a posebno u slučajevima kada utvrdi bilo kakav oblik diskriminacije zasnovan na rasi, boji, spolu, jeziku, političkom ili kakvom drugom mišljenju, nacionalnom ili socijalnom porijeklu, imovinskom stanju;

Odjel za politička i građanska prava:

- obavlja poslove unapređenja i zaštite građanskih i političkih prava;
- informiše nadležne organe i institucije i javnost, o povredama građanskih
- političkih prava;
- uklanjanja prepreke za dosljednu primjenu međunarodnih konvencija ratifikovanih od strane BiH;
- sudjeluje u izradi nacrtu zakona i drugih propisa iz oblasti građanskih i političkih prava;
- djeluje preventivno na povrede građanskih i političkih prava i otklanja ih kada do njih dođe;
- edukuje građane kako da koriste mehanizme za zaštitu prava;
- saraduje sa institucijama sistema, nevladinim sektorom i pojedincima u cilju zaštite građanskih i političkih prava, te podržava aktivnosti medijskog promovisanja istih;
- obavlja i druge poslove iz oblasti promovisanja i zaštite građanskih i političkih prava.

Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine prima žalbe i ex officio pokreće istrage u slučajevima kada utvrdi kršenje i probleme u ostvarivanju prava proisteklih iz Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Međunarodne konvencije o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije, Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije u odnosu na žene, Okvirne Konvencija za

zaštitu nacionalnih manjina, a posebno u slučajevima kada utvrdi bilo kakav oblik diskriminacije zasnovan na rasi, boji, spolu, jeziku, političkom ili kakvom drugom mišljenju, nacionalnom ili socijalnom porijeklu, imovinskom stanju;

Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije:

- zaprima pojedinačne i grupne prijave u vezi sa diskriminacijom;
- pruža pomoć osobama i grupama osoba koje su podnijele prijavu zbog diskriminacije pri pokretanju sudskog postupka;
- poduzima radnje ispitivanja pojedinačnih prijava do pokretanja sudskog spora;
- uz pristanak stranaka provodi postupak mirenja uz mogućnost sklapanja nagodbe;
- prikuplja i analizira statističke podatke o slučajevima diskriminacije;
- podnosi godišnji, a po potrebi i vanredni izvještaj o pojavama diskriminacije domovima Parlamentarne skupštine BiH;
- upozorava javnost na pojave diskriminacije;
- provodi istraživanja u području diskriminacije;
- daje mišljenja i preporuke Vijeću ministara BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH u cilju sprječavanja i suzbijanja diskriminacije, te predlaže odgovarajuća zakonska i druga rješenja;
- analizira i ukazuje na ključne uzroke nefunkcionisanja struktura vlasti kod donošenja odluka koje se tiču diskriminacije;
- uklanja prepreke za dosljednu primjenu međunarodnih konvencija ratifikovanih od strane BiH;
- usmjerenost na globalno djelovanje u cilju stvaranja zakonskih pretpostavki za ostvarenje prava preciziranih u međunarodnim sporazumima;
- sa posebnom pažnjom djeluje na prevenciji diskriminacije;
- saraduje sa organizacijama civilnog društva koje se bave zaštitom i promovisanjem ljudskih prava, i organizacijama koje se bave zaštitom prava grupa izloženih visokom riziku diskriminacije;
- podržava aktivnosti medijskog promovisanja principa nediskriminacije deklariranih u međunarodnim konvencijama.

Odjel za praćenje prava pritvorenika/zatvorenika Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine prima žalbe i ex officio pokreće istrage u slučajevima kada utvrdi kršenje i probleme u ostvarivanju prava proisteklih iz Europskih zatvorskih pravila, Minimalnih pravila UN-a za postupanje sa osuđenim osobama, Europske konvencije o sprječavanju mučenja i nečovječnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka, Europske konvencije o ljudskim pravima i slobodama.

Odjel za praćenje prava pritvorenika/zatvorenika:

- provodi stalnu borbu za zaštitu osnovnih i svih ostalih prava i sloboda zatvorenika/pritvorenika;
- u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja preduzima mjere i aktivnosti kojima će ispitati opravdane prigovore osuđenih lica koji se odnose na postupke eventualnog

kršenja ljudskih prava;

- ukazuje na pozitivne propise kojima je uređen položaj i status, odnosno prava i obaveze osuđenih lica, kao i način postupanja zaposlenih u nadležnim službama u kazneno-popravnim ustanovama, te se zalaže za dosljednu primjenu istih,;
- vrši analizu i ukazivanje na ključne uzroke nefunkcionisanja struktura vlasti koje se bave pitanjima vezanim za zatvorenike / pritvorenike;
- uklanja prepreke za dosljednu primjenu međunarodnih konvencija ratifikovanih od strane BiH.

Odjel za pravne, financijske i opće poslove raspolaže sa informacijama vezano za normativna akta Institucije, uključujući financijske planove i izvještaje o realizaciji tih planova, kao i:

- prijedlozima proračunskih sredstava potrebnih za rad Institucije;
- izvještajima i analizama finansijskog poslovanja Institucije;
- podacima iz periodičnih i završnih računa;
- podacima o prijavljivama i odjavljivama uposlenika Institucije kod nadležnih organa za penzijsko i invalidsko osiguranje;
- pravilnicima, uputstvima i planovima iz oblasti materijalno - finansijskog poslovanja,
- prijedlozima budžetskih sredstava potrebnih za rad Institucije, itd.;